

Sygn. akt III UK 157/14

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania E. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

o prawo do renty,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 5 lutego 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 12 lutego 2014 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca – E.N. - wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 12 lutego 2014 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy - art. 386 § 2 k.p.c. w związku z art. 379 pkt 5 k.p.c., przez ich niezastosowanie przez Sąd drugiej instancji w sytuacji, gdy postępowanie przed Sądem pierwszej instancji było dotknięte nieważnością postępowania spowodowaną tym, że Sąd pierwszej instancji nie udzielił zrozumiałego dla E. N. pouczenia o możliwości złożenia wniosku o ustanowienie pełnomocnika procesowego z urzędu - art. 212 § 2 k.p.c., a wnioskodawca cierpi między innymi na choroby neurologiczne i porusza się na wózku, co powoduje, że nie mógł uczestniczyć w postępowaniu dowodowym; w trakcie postępowania wnioskodawca przebywał w szpitalu i wnosił o odroczenie rozprawy z tego powodu,

a zatem „Sąd Okręgowy w L. w takiej sytuacji powinien z urzędu ustanowić dla niego pełnomocnika procesowego”.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na nieważność postępowania, która „wystąpiła w niniejszej sprawie przed Sądem Okręgowym w L. i nie została wzięta pod uwagę przez sąd drugiej instancji przy rozpoznaniu sprawy i jej rozstrzygnięciu”.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że „Nieważność postępowania w myśl art. 379 pkt 5 k.p.c. zachodzi wówczas, gdy strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw. Pojęcie to jest bardzo ogólne, w orzecznictwie zatem przyjmuje się, iż pozbawienie strony możliwości obrony swoich praw polega na tym, że z powodu wadliwych czynności procesowych sądu lub strony przeciwnej nie mogła ona brać i nie brała udziału nie tylko w toku całego postępowania, ale także w jego istotnej części, przy czym chodzi o całkowite faktyczne pozbawienie możliwości obrony. Pozbawienia strony możliwości obrony swoich praw nie należy wiązać zatem wyłącznie ze stanem całkowitego wyłączenia strony od udziału w postępowaniu (...). Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego (...) nieprzyznanie fachowego pełnomocnika z urzędu - mimo spełnienia określonych warunków - może być kwalifikowane jako powodujące nieważność postępowania wskutek pozbawienia strony możliwości obrony jej praw. Dotyczy to jednak tylko sytuacji, gdy strona swoim zachowaniem wykazuje nieznaną reguł postępowania lub nieporadność, prowadzącą do tego, że przy faktycznym lub prawnym skomplikowaniu sprawy nie jest w stanie wykorzystać prawnych możliwości prawidłowego jej prowadzenia. Odwołujący się cierpi na choroby neurologiczne, które uniemożliwiły mu świadomy udział w postępowaniu. E. N. cierpi także, na szereg schorzeń fizycznych, porusza się na wózku, nie mógł uczestniczyć w postępowaniu dowodowym - np. kompletować dokumentacji medycznej zaś w trakcie postępowania przebywał czasowo w szpitalu i wnosił o odroczenie rozprawy z tego powodu”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje

potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Skarżący zarzuca wadliwość orzeczenia Sądu drugiej instancji na skutek nieuwzględnienia nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji (art. 386 § 2 k.p.c. w związku z art. 379 pkt 5 k.p.c.). Nie jest to przesłanka wskazana w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., gdyż wskazana w nim nieważność postępowania może dotyczyć wyłącznie postępowania przed sądem drugiej instancji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1997 r., I CKN 825/97, OSNC 1998 nr 5, poz. 81; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2004 r., III CK 38/04, LEX nr 172804 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2005 r., III CK 323/04, LEX nr 150574). Natomiast nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji może być wzięta pod uwagę przez Sąd Najwyższy wówczas, gdy skarżący, w ramach podstawy kasacyjnej przewidzianej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., wskaże ją jako naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Ze skargi wnioskodawcy wynika, że w ramach tej podstawy procesowej taki zarzut został postawiony, jednakże mógłby być on badany jedynie w razie przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania, sam w sobie nie stanowi natomiast przesłanki z pkt 3 art. 398⁹ § 1 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2013 r., V CSK 192/12, LEX nr 1293844).

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c. należało postanowić jak w sentencji.

